

Den nyfödde kejsaren

Av Daniel Johansson, lektor i Nya testamentet på FFG.

Den förste som omnämns i Lukas juleevangelium är inte evangeliets egen huvudperson, utan den som var den tidens störste kändis och huvudperson, kejsaren i det romerska imperiet, Augustus. För oss passerar nog namnet oftast bara förbi som en tidsangivelse. Men så var det inte för evangelisten Lukas och hans samtida. Kejsare Augustus var inte vem som helst, inte ens vilken kejsare som helst. Han var den som hade bringat fred till hela världen, det som vi känner som *pax romana*, den romerska freden. Det var inte bara han själv som skröt över den bedriften. Han betraktades allmänt som ”hela världens frälsare”. Hans födelsedag firades som *evangeliet* – ja, just den termen användes – den glada nyheten om början till en ny värld. Augustus själv var evangeliet personifierat och han hyllades som *guds son*, den gudomlige Julius Caesars son. Det visste var och en som haft ett romerskt mynt i sin hand (jfr Mark 12:16). I både Caesarea Filippi (där Petrus bekände Jesus som Messias den levande Gudens son, Matt 16:16) och Caesarea vid havet (där Petrus utförde det första dopet av en hedning, Apg 10) fanns tempel tillägnade kejsare Augustus i vilka man kunde visa honom sin vördnad.

Som världens herre, en gudomlig son och hela världens frälsare, så tänkte man sig imperiets kejsare Augustus när ett litet gossebarn föddes i en mycket liten stad strax söder om Jerusalem i det romerska imperiets östra utkant. Lukas berättar att en himmelsk budbärare visade sig för några enkla herdar mitt i natten och proklamerade ett annat *evangelium* än det imperiets folk kände. I grundtexten använder ängeln verbet *evangelitsomaj* om sitt budskap (Luk 2:10). Till svenska översätts detta: ”jag bär bud om en stor glädje”. Innehållet i evangeliet är mycket likt anspråken som gjordes för kejsaren: ”I dag har en *Frälsare* blivit född åt er i Davids stad, och han är Messias, *Herren*.” En himmelsk här eller armé (Lukas använder den militära termen), inte den romerska, ansluter och proklamerar en annan *fred* än *pax romana*: ”Ära åt Gud i höjden, och frid/fred på jorden bland människor som han älskar” (Luk

2:14). Den som har läst det föregående kapitlet i Lukas evangelium känner också till att den nyfödde är Guds son. Två gånger hade ängeln Gabriel framhåvt detta för barnets mor (Luk 1:32, 35).

Var är den nyfödde judakungen?, frågade stjärntydarna när de kom till Jerusalem (Matt 2:2). Lukas förtiger inte denna sanning som är så viktig för Matteus. Jesus ska sitta på Davids tron och regera över Jakobs hus för evigt (Luk 1:32-33), han är den utlovade Messias (2:11). Men Lukas framhäver starkt att Jesu konungliga anspråk inte bara gäller Israel. Jesus är i någon mening den nyfödde kejsaren.

När Petrus många år senare predikar för Kornelius, en romersk officer, proklamerar han att Jesus är ”allas Herre” (Apg 10:36) vilket också inkluderar den herre Kornelius tjänade, kejsaren i Rom (jfr Apg 25:26). Lägg också märke till att Petrus i samma vers säger att Gud har förkunnat det glada budskapet om frid/fred genom Jesus. Tyvärr framgår denna anspelning på Augustus evangelium om fred varken av B2000 eller SFB.

Lukas poäng i juleevangeliet är densamma som i Petrus predikan. Kejsaren må ha lyckats ordna fred för det romerska imperiet, han må kallas för guds son, herre och frälsare, MEN den verkliga frälsaren, den som kommer att bringa verklig fred inte bara till jorden utan mellan himmel och jord (jfr Luk 19:38), den som med rätta kan kallas för Guds son, därför att han är den högste Gudens egen son och Herre, därför att han är herre över hela skapelsen, han är född i Davids stad, Betlehem.

Det romerska imperiet har gått under för länge sedan. Kejsare Augustus är alltjämt känd, men vi har inte en sådan levande kunskap om honom att vi utan vidare ser hur Lukas anspelar på den romerska propagandan när han berättar om Jesu födelse. Men Jesus lever och regerar alltjämt. Han är densamme igår och idag och i evighet och värd vår och alla människors tillbedjan.

”O kom, låt oss tillbedja, o kom, låt oss tillbedja, o kom, låt oss tillbedja vår Herre Krist!” (Sv. Ps. 122)

Han är densamme igår, idag och i evighet och värd vår och alla människors tillbedjan.